
Jukio Mišima PATRIOTIZAM

I

Jedanaeste godine sadašnje ere Šjova (1936), 28. februara (trećeg dana Februarskog incidenta)*, duboko pogoden što su njegove najbliže kolege bile sa buntovnicima od samog početka i besan što će carske trupe uskoro da napadnu na carske trupe, poručnik Šindi Takejama, oficir pešadijskog puka Carske garde, uzeo je oficirski mač i ceremonijalno se rasporio u sobi veličine osam *doa***, u svojoj kući u šestom bloku Aobaču u četvrti Jocuja. S njim se ubila i njegova žena Reiko, koja je, raspovrši se, i sama pratila muža u smrt. U poručnikovom oproštajnom pismu bila je samo jedna rečenica: »Živele carske trupe!« U ženinom pismu, posle izvinjenja roditeljima za nedosledno ponašanje deteta koje odlazi u grob pre roditelja, između ostalog, bilo je zabeleženo: »Dan koji je suđen vojnikovoј ženi, došao je ...« Poslednji trenuci hrabrog muža i žene bili su takvi da bi i demone rasplakali. Treba reći da je mužu bilo trideset, a ženi dvadeset tri godine, a prošlo je samo pola godine od njihovog venčanja.

* Ujutro 26. februara, 1936. godine delovi Prve divizije stacionirane u Tokiju, ukupno oko 1500 ljudi, napali su rezidenciju premijera i drugih vojnih ličnosti i zauzeli više javnih zgrada u blizini palate. Pobunjenici su tražili vraćanje absolutne vlasti caru. Pošto njihov poziv nije prihvaćen, a i sam car je naredio da se uspostavi mir, morali su da se predaju posle nekoliko dana opsade. Jedan oficir iz grupe pobunjenika ubio se iz pištolja, a drugima je sudio vojni sud.

** *do* — japanska mera za pod (prim. prev.)

2

Oni koji su bili na venčanju poručnika Takejame, ili koji bi videli venčanu sliku mlade i mladoženje, uzvikivali su od divljenja gledajući lepi par. Veličanstven u službenoj uniformi, poručnik je u levoj ruci stezao mač, u desnoj držao skinutu šapku i sa izrazom snage i muškosti zaštitnički stajao pored mладе. Bilo je nešto snažno u izrazu njegovog lica; tamne obrve i širom otvorene, krupne oči izražavale su čistotu i samouverenost mladosti.

Za lepotu mlade u beloj gornjoj haljini nije bilo dostoјnog poređenja. U okruglim očima, između mekih obrva, u finom obliku nosa i u punim usnama bilo je istovremeno čulnosti i prefinjenosti. Jednom rukom, koja je stidljivo izvirivala iz rukava gornje haljine, držala je lepezu, a vrhovi prstiju, nežno sastavljeni, bili su kao pupoljci bele rade.

Pošle njihovog samoubistva, ljudi bi gledali sliku mladog para i primetili bi tužno da suviše često prokletstvo leži na takvim, naizgled, besprekornim parovima. Možda je to bila samo uobrazilja, ali gledajući sliku posle tragedije, činilo se da su dvoje mladih, stojeći ispred zlatnog zastora, zurili, sa istom vedrino, u smrt koja je bila pred njima.

* * *

Uz pomoć svog kuma, natporučnika Ozekija, smestili su se u svoj novi dom u Aobačou, u Jocuji. Taj njihov novi dom bio je mala stara trosobna kuća sa bašticom pozadi. Pošto u prizemlju, u sobama sa *tatamijem*^{*} — podom od šest i četiri i

* *tatami* — japanski pod pokriven je ramovima u obliku pravougaonika standardne veličine, na kojima je razapeta tanka bambusova hasura (*tatami*). Prema njihovim dimenzijama standardno se grade i prostorije u japan-skim kućama (prim. prev.)

po dva, nije bilo dovoljno sunca, sobu od osam *doa* na spratu upotrebljavali su kao spavaču sobu i sobu za primanje, istovremeno. Pošto nisu imali služavku, kada bi muž bio odsutan, Reiko je ostajala da čuva kuću.

Kako je u zemlji bilo vanredno stanje, bračnog putovanja nije bilo. Prvu noć posle venčanja mладenci su proveli u toj kući. Pre nego što su legli, Šindi joj je, sedeći uspravno na podu i položivši svoj vojnički mač ispred sebe, održao lekciju. Žena koja se tada za vojnika, treba da bude svesna da muževljeva smrt može da usledi svakog časa. Može to da se desi sutra, možda prekosutra. Ma kada se desi, zapitao je on, da li je spremna da je prihvati?

Reiko je ustala, otvorila fioku na komodi i odande izvadila ono što je smatrala svojom najvećom dragocenošću, bodež koji joj je dala majka.[†] Sela je ponovo bez reči i spustila bodež na pod isto onako kao što je njen muž spustio mač. Razumeli su se odmah bez ijedne reči, i poručnik nikada više nije pokušao da iskuša odlučnost svoje žene.

Prvih nekoliko meseci Reikina lepota se povećavala i bila sve bleštavija, isijajući mirno kao mesec posle kiše. A pošto su oboje imali mlada, krépka tela, njihov odnos je bio strastan. I to se nije dogadalo samo noću. Mnogo puta, vrativši se kući sa vežbi i ne žečeći da izgubi čak ni vreme koje bi mu trebalo da skine blatom uprljanu uniformu, poručnik je gurao svoju ženu na pod odmah, čim bi ušao u kuću. Ni Reiko nije bila manje vatrena i za jedan mesec, ili nešto više ili manje, koliko beše protcklo od prve bračne noći, ona je saznala šta je sreća i, videći to, poručnik je takođe bio srećan.

Reikino telo bilo je čisto i belo i njene nabujale dojke pružale su čvrst i odlučan otpor. Ali, kada bi već popustila, te dojke

* Stari japanski običaj predviđa da majke nevesti koja ide u muževljevu kuću, da bodež kojim treba da se ubije ako muž poželi da je vrati roditeljima ili ako na neki način osramoti porodicu (prim. prev.)

su bile štedre u svojoj prisnoj i privlačnoj topotri. Čak i u postelji ovo dvoje su bili strahovito, čak jezivo ozbiljni. Usred divlje i opojne strasti njihova srca bila su staložena i ozbiljna.

Prekо dana, u kratkim časovima odmora od vežbi, poručnik je mislio o svojoj ženi, a celog dana sama u kući, Reiko se sećala lika svoga muža. Čak i kada nisu zajedno, bilo im je potrebno samo da pogledaju venčanu sliku i da se ponovo ubede u svoju sreću. Reiko se, čak, nimalo nije čudila što je čovek, koji je do nekoliko meseci za nju bio potpuno nepoznat, mogao da postane sunce oko koga se okretao ceo njen svet.

Sve ovo imalo je svoju moralnu podlogu i bilo je u skladu sa *Ediktom o obrazovanju*^{*}, koji je propisivao da »muž i žena treba da se slaže«. Nikada se Reiko nije usprotivila mužu, niti je poručnik ikada imao razloga da ukori svoju ženu. Na kućnom oltaru, pored pločice sa zapisom iz velikog svetilišta Ise, strajala je fotografija njihovih carskih veličanstava, i svako jutro, pre nego što bi krenuo na dužnost, poručnik bi sa ženom zastajao na tom posvećenom mestu i oboje bi se duboko poklonili. U obrednoj posudi^{**} uvek je menjala vodu, a sveta grančica *sakaki*^{***} bila je uvek sveža i zelena. Živeli su svoje živote pod dostojanstvenom zaštitom bogova i bili ispunjeni velikom srećom od koje je drhtao svaki delić njihovih tela.

3

Iako je rezidencija čuvara državnog pečata Saitoa bila u blizini, nijedno od ovo dvoje nije čulo pucnjeve ujutru, 26. februara. Tek kada se tragični događaj, koji je trajao samo desetak minuta, završio, truba koja je pozivala na zbor u mračno srećno jutro, uznenimila je poručnikov san. Skočivši iz postelje

* *Edikt o obrazovanju*, koji je izdao car Meidi 1890. godine, propisuje pravila i norme ponašanja u porodici i društvu (prim. prev.)

** posuda u kojoj se vodi za bogove; ostatak stare religije šinto (prim. prev.)

*** *sakaki* — vrsta vrbe, smatra se svetim drvetom u Japanu (prim. prev.)

i bez reči oblaćeci uniformu i opasujući mač koji mu je dodala žena, poručnik je istrečao na snegom prekrivene ulice u još mračno jutro. I nije se vratio kući do večeri, dvadeset osmog.

Reiko je tek kasnije, iz vesti sa radija, saznaла prave razmere ove iznenadne erupcije nasilja. Sledeća dva dana provela je potpuno sama, u miru i iza zaključanih vrata.

Kada je bez reči, istrečao iz kuće tog srećnog jutra, Reiko je na poručnikovom licu videla njegovu rešenost da umre. Ako joj se muž uopšte ne vrati, i ona je već bila donela odluku da umre. Lagano je počela da vadi svoje stvari i da ih reda okolo.

Svečana *kimona* je odabrala za poklone prijateljicama iz školskih dana, čija je imena i adrese ispisala na debelom papiru u koji ih je, svaki posebno, zavila. Pošto ju je muž stalno primoravao da ne misli na sutrašnjicu, Reiko nije čak pisala ni dnevnik, pa joj je sada bilo uskraćeno zadovoljstvo koje bi mogla da ima kada bi ponovo čitala zapise o sreći koju je upoznala poslednjih nekoliko meseci i kada bi ih lagano, list po list predavala vatri. Na radio je poredala figurice od porcelana, psa, zeca, vevericu, medveda i lisicu, a pored njih jednu vazu i krčag. To je bila jedina Reikina kolekcija i, kako je pomislila, teško da će neko takve stvari primiti kao oproštajni poklon. Niti bi, opet, bilo prikladno zatražiti da joj ih stave u mrtvački kovčeg. Dok su joj te misli prolazile kroz glavu, Reiko se učinilo da su izrazi na licu životinja postali puni očaja i bespomoćnosti.

Reiko je uzela vevericu u ruku i zagledala se u nju. I, onda, misli su joj skrenule daleko van sfere tih detinjastih osećanja, i ona je zurila u daljinu, nekuda gde su svetli kao sunce bili principi koje je otelovljjavao njen muž. Bila je spremna i sa radošću je očekivala da do uništenja bude odvučena tim sunčanim kolima, ali sada, u tih nekoliko trenutaka samoće, dozvolila je себи luksuz da uživa u nevinoj privrženosti sitnicama. Bila je ipak svesna da je vreme kada je volela ove stvari bilo daleka

prošlost. Sada, ona je samo volela uspomenu na vreme kada ih je volela, a njihovo mesto u njenom srcu bilo je već zamenjeno mnogo jačom strašću, mnogo mahnitijom srećom... Jer Reiko nikada, čak ni sama sa sobom, nije razmišljala o tim užvišenijim radostima puti kao o običnom zadovoljstvu. Februarska hladnoća i ledeni dodir porcelanske veverice ukočili su Reikine tanke prste, ali i pored toga u nogama, ispod šara koje su se ravnomerno ponavljale na njenom svilenom *kimono*, dok je razmišljala o snažnom poručnikovom zagrijaju, ona je osećala toplu vlažnu put koja je mogla da rastapa i snegove.

Nije se ni najmanje plašila smrti koja je lebdela u njenim mislima i, dok je čekala sama kod kuće, Reiko je jednostavno verovala da bilo šta da je njen muž osećao ili mislio u tom trenutku, njegove boli i brige, da je to sigurno vodi, baš kao i sange u njegovom telu, u sigurnu dobrodošlu smrt. Osetila je da telo može da joj se sa lakoćom istopi i pretvori u najobičniju česticu muževljevih misli.

Štujući česte vesti na radiju čula je imena nekolicine muževljevih kolega kako se pominju među onima koji su se pobunili. To su bile vesti smrti. Pomno je pratila razvoj događaja i, dok je sve manje bilo nade da se incident mirno okonča, zabrinuto je mislila zašto car ne interveniše i posmatrala kako ono što je u početku bilo pokret da se ponos vrati naciji lagano prečrasta u nešto što je imalo sramotni žig pobune. Iz puka nije bilo nikakvih vesti. Činilo se da u svakom trenutku mogu da počnu borbe na gradskim ulicama, na kojima je još bilo ostatak snega.

Pred zalazak sunca 28. februara, Reiko, uplašena, čula je besno lupanje na ulaznim vratima. Potrčala je niza stepenice i dok je drhtavim prstima pokušavala da povuče zasun, prilika koja se nejasno videla kroz debelo, mutno staklo nije davala glosa od sebe. Nikada reza nije toliko čvrsto bila zaglavljena, opticala se, i vrata nikako nisu mogla da se otvore.

I brže nego što je mislila da vrata mogu da se otvore i bila svesna da je uspela, na betonskom podu u kabanici kaki boje i

u čizmama punim blatinjavog snega sa ulice, poručnik je stajao pred njom. Zatvorivši vrata za sobom, ponovo je spustio rezu, a da Reiki nije bilo jasno zbog čega.

»Dobrodošao kući!«

Reiko se duboko poklonila, ali joj muž ništa nije odgovorio. I kada je već otpasao mač i počeo da skida kabanicu, Reiko je stala iza njega da mu pomogne. Kabanica je bila hladna i vlažna i izgubila je miris konja, koji se obično širio kada je bila izložena suncu, i njoj se učinila neobično teška dok joj je ležala na ruci. Okačila ju je na vešalicu i zavivši mač i opasac u rukave svoga *kimona*, čekala je da muž izuze čizme i da ona uđe za njim u dnevnu sobu, prostoriju od šest dor u prizmlju.

Na jasnoj svjetlosti lampe lice njenog muža, obraslo gustom bradom, bilo je gotovo do neprepoznatljivosti bledo i mršavo. Obrazi su mu bili upali i više nisu bili onako sjajni i zategnuti. Kada je bio uobičajeno dobro raspoložen, presvlačio bi se i terao je da mu odmah donese večeru, ali sada je seo pored stola još u uniformi dok mu je glava smužđeno klonula. Reiko se uzdržala da ga zapita da li da spremi večeru.

Posle izvesnog vremena poručnik je progovorio.

»Ništa nisam znao. Nisu me zvali da im se pridružim. Valjda zato što sam se odiskora oženio. I Kano i Honma i Jamaru guči.«

Reiko se za trenutak setila lica mladih, uvek raspoloženih oficira, prijatelja njenog muža, koji su im često dolazili u kuću.

»Sutra će verovatno stići Carsko naređenje. Mislim da će ih proglašiti pobunjenicima. I ja ću komandovati jedinicom koja će imati naređenje da ih napadne... Ne mogu to da uradim. Nemogućno je učiniti tako nešto.«

On je nastavio: »Oslobodili su me većeras dužnosti i dozvolili mi da ovu noć provedem kod kuće. A sutra ujutru moram da odem i da ih napadнем. Ne mogu to da učinim, Reiko!«

Reiko je sedela ispravljenog tela i spuštenog pogleda. Bilo joj je jasno da njen muž govori o smrti. Poručnik je već bio

odlučio. Svaka reč, duboko ukorenjena u smrti, jasno se videla i razumela, postavljena ispred te tamne i nepomične pozadine. Iako je poručnik govorio kao da je u dilemi, više nije bilo mesta neodlučnosti.

U tišini koja je ležala među njima, bilo je čak jasnoće, kao što je jasan i bistar potok koji hranc snegovi koji se tope. Dok je sedeo u kući posle dvodnevnih iskušenja i gledao lice svoje žene, poručnik je prvi put osetio pravu smirenost. Jer je odjednom shvatio, iako njegova žena ništa nije rekla, da ona zna da iza njegovih reči stoji već doneta odluka.

»Dobro...«, rekao je poručnik, a oči su mu se široko otvorile i uprkos umoru koji je osećao, pogled mu je bio snažan i jasan, i on prvi put pogleda u oči svoju ženu. »Večeras ću da rasporim stomak.«

Reiko nije ni trepljula.

Njene okrugle oči odavale su takvu napetost, tako nategnuta kao zvono što odzvanja. »Spremna sam«, rekla je ona, »i tražim dozvolu da idem s tobom.«

Poručnik je bio gotovo hipnotisan snagom tih očiju. Njegove reči potekle su lako i brzo, kao monolog čoveka u delirijumu, i nikako ni sam nije mogao da shvati kako tako običnim recima može nekome da se da dozvola u slučaju koji je ozbiljan kao ovaj. »Dobro, idemo zajedno. Ali želim da mi budeš svedok pre toga, svedok moga samoubistva. U redu?«

Kad je to izrekao, bujica sreće iznenada je nagrnula iz njihovih srca. Reiko je bila duboko dirnuta poverenjem koje joj je poldonio muž. Ma šta da se desilo, za poručnika je bilo važno da ne bude nepravilnosti u njegovoj smrti. Zbog toga mu je bio potreban svedok. Činjenica da je za svedoka izabrao svoju ženu, bio je jedan od simbola tog poverenja. Drugi, još veći simbol, bilo je to što on, iako se zavetovao da umru zajedno, nije tražio da najpre ubije ženu; on je odlagao njenu smrt do vremena kada više neće biti u stanju da se ubedi u nju. Da je poručnik bio sumnjičavi muž, on bi, nesumnjivo, kao obično u takvim samoubistvima, najpre ubio ženu pa sebe.

Kada je Reiko rekla: »Tražim dozvolu da idem s tobom», poručnik je to osjetio kao poslednji dokaz obrazovanja koje je sam pružio ženi, počeši od prve bračne noći, što ju je naučilo da, kada dođe taj trenutak, kaže ono što je neophodno reći, bez ikakve senke oklevanja. Ovo je laskalo poručnikovom mišljenju o sebi kao samopouzdanom čoveku. On nije bio toliko romantičan ni tašt da pomisli da je te reči izgovorila spontano, iz ljubavi prema mužu.

Sa srećom koja je obilno izvirala iz njihovih srca, nasmešili su se jedno na drugo, a Reiko pomisli da sve izgleda kao da se vratila njihova prva bračna noć. Pred njenim očima nije bilo ni boja ni smuti i činilo joj se kao da vidi kako se ogromno, beskrajno prostranstvo otvara pred njom.

»Voda je topla, hoćeš li sada da se okupaš?«

»Daaa, da ...«

»A večera?«

Ove reči bile su izgovorene tako, takvim prisnim tonom, da poručniku, za samo deo sekunde, pada na um da je sve ovo obična halucinacija.

»Mislim da nam večera neće biti potrebna, ali mogla bi da zagreješ malo sake.«

»Dobro.«

Namerno ostavljena otvorena fioka komode, iz koje je Reiko izvadila muževljcv kućni kimono, pripremajući ga kada bude izšao iz kupatila, privukla je poručnikovu pažnju. On je ustao, došao do komode i pogledao u nju. Čitao je jedno po jedno ime ispisano na naslaganim paketima sa poklonima za prijateljice. Poručnika nije uopšte naljutila ova otvorena demonstracija herojske rešenosti njegove žene, već mu je sreće bilo ispunjeno nežnošću. I ponašajući se kao muž kome žena detinjasto pokazuje ono što je kupila u gradu, poručnik joj pride obgrlivši je s leđa, i poljubi je u vrat.

* sake — japsko nacionalno piće, vrsta rakije ili vina od pirinča (prim. prev.)

Reiko je osetila kako je po vratu grebe poručnikova neobičnog brada. To osećanje, da nije samo obična stvar među tolikim stvarima na svetu, bilo je za Reiko sve, ali sada, kad je uskoro trebalo da nestane zauvek, imalo je sasvim nepoznatu svežinu. Svaki trenutak je dobijao svoju vitalnu snagu i osećaji u svakom deliću njenog tela bili su ponovo probudjeni. Odgovarajući na muževljevo milovanje, Reiko se podigla na prste omogućavajući tako da život prostruji kroz celo njeni telo.

«Najpre, kupanje, pa kad zagreješ *sake*, pripremi postelju na spratu, hoćeš li?» Poručnik je sve ovo šaputao ženi na uho, a Reiko je, bez reći, klimnula glavom.

Zbacivši uniformu, poručnik je ušao u kupatilo. A Reiko, slušajući pljuskanje vode, počela je da u dnevnoj sobi priprema mangal da na njemu zagreje *sake*.

Posle toga, uvezši muževljev kimono, pojaz i donje rublje, Reiko je otišla u kupatilo da ga pita kakva je voda. U oblacima magle od vodene pare na podu je prekrštenih nogu sedeo poručnik i brijao se. Mogla je da nazre talasasto kretanje mišića na njegovim vlažnim, snažnim ledima dok je pokretao ruke.

Ništa nije ukazivalo da se nešto posebno dečava. Reiko je radila svoj uobičajeni posao i pripremala od ostataka hrane meseće koje će jesti uz rakiju. Ruke joj nisu drhtale. Čak joj je sve polazio za rukom mnogo bolje nego obično. S vremenom na vreme, istina, osetila bi bolno i snažno kucanje srca duboko u grudima, koje se, kao svetlost iz daljine iznenada pojačavalo i onda, ponovo nestajalo. Osim toga, sve je bilo kao i obično. Brijući se u kupatilu, poručnik je najzad osetio kako mu iz tela, kao da je izlečeno, nestaje beznadežni umor koji je osciao posle dana neodlučnosti i, uprkos smrti koja je stajala pred njim, ispunjava ga ugodnim iščekivanjem. Do njega su nejasno dopirali zvuči uobičajenih poslova koje je žena obavljala. Zdrava fizička žudnja, potiskivana tokom dva dana, ponovo se javljala.

Poručnik je bio uveren da nije bilo ničega nečistog u sreći koju su njih dvoje osetili kada su se odlučili da umru. Oni su

oboje u tom trenutku, mada, naravno, ne sasvim svesno i jasno, osetili da su ona njihova normalna zadovoljstva, koja su imali samo za sebe, ponovo pod zaštitom pravičnosti i Svetе Sile i da su potpuno i nepobitno moralna. Gledajući jedno drugome u oči i otkrivači u njima časnu smrt, osetili su se ponovo sigurni iza čeličnih zidova koje нико nije mogao da uništi i zaštićeni neprobojnim oklopom lepote i istine. I zato, daleko od mogućnosti da vidi bilo kakvu nelogičnost ili konflikt između bujanja njenog tela i iskrenosti njegovog patriotizma, poručnik je čak počeo da o tim stvarima razmišlja kao o jednoj jedinoj. Približivši lice sasvim uz tamno, polurazbijeno i zamagljeno ogledalo na zidu, poručnik se brijao sa velikom pažnjom. To će biti njegovo samrtno lice, i ne sme da bude nikakvih ružnih ostataka nemarnosti. Lepo izbrijano lice zasijalo je ponovo mladenačkim sjajem i izgledalo kao da obasjava tamu ogledala. Čak je osetio da ima neke otmenosti u povezanosti tog svetlog zdravog lica sa smrću.

Ono će, baš ovako kakvim ga sada vidi, biti njegovo samrtno lice. Ono je, ustvari, već bilo odvojeno i nije bilo njegova privatna stvar, već je postalo bistra iznad uspomene na mrtvog vojnika. Pokušao je da zatvoriti oči, i sve je najednom bilo zavijeno u tamu, i on više nije bio biće koje gleda i živi.

Izišavši iz kupatila, sa tragovima brijanja koji su ovde-ponde izbijali u obliku crvene i modre kože na glatkim obrazima, poručnik je seo pored već dobro razgorelog mangala. Primetio je da je Reiko, iako je do tada imala mnogo posla, uspela i da ulepša lice. Obrazi su joj bili veseli, a usne vlažne i nije bilo nigde tuge na njima. Videvši ovu crtu strasne prirode svoje mlade žene, shvatio je da je izabrao onu ženu koju je trebalo da izabere.

Ispivši čašu *sake*, on ponudi i Reiko. Reiko do tada nikada nije pila *sake*, ali sada je prihvatile bez oklevanja i stidljivo nasasla i sebi.

«Dodi ovamo», rekao je poručnik.

Reiko mu se privukla i naslonila na krilo, a on ju je zagrio. Grudi su joj se nadimale dok su se u njima mešali tuga, sreća i jaki *sake* i izazivali u njoj snažnu reakciju. Poručnik ju je pogledao. To je poslednje lice koje gleda na ovom svetu, poslednji put da vidi lice svoje žene. Očima putnika koji se opršta od predivnih vidika koje više neće ugledati, poručnik je pomno pratio njeno lice. Bilo je to lice koje je beskrajno dugo mogao da gleda. Njegove crte bile su obične, ali ne i hladne, a usne čvrsto stisnute. Poručnik ju je spontano poljubio. Iako joj se nijedna crta nije pomerila niti se začuo jecaj, on je iznenada primetio kako ispod spuštenih trepavica bujaju suze i prelivaju se kao sjajni potok.

Kad je malo kasnije poručnik navalio da pređu u gornju sobu, žena mu je rekla da će doći kad se i ona okupa. Popevši se, sam uza stepenice do spavaće sobe u kojoj je već bilo toplo od gasne grejalice, poručnik se izvalio na postelju raširenih ruku i nogu. A vreme dok je čekao ženu nije bilo ni kraće ni duže nego obično.

Stavio je ruke na potiljak i zagledao se u tamnu tavanicu u mraku, do koje nije dopirala svetlost stone lampe. Nije mu bilo jasno da li on to iščekuje smrt ili divlju ekstazu osećanja. Te dve stvari su se mešale kao da je predmet telesne želje bila baš sama smrt. Ali, ma šta da je bilo, sigurno je da poručnik nikada nije osjetio slobodu kao tada.

Napolju se čuo zvuk automobila i škripanje guma koje su klizile po snegu nagomilanom na ulicama. Zvuk njegove sirenе odbijao se od zidova okolnih kuća. Dok je slušao te zvuke, osetio je kao da se njegova kuća izdiže kao usamljeno ostrvo u tom društvenom oceanu koji je napolju jurio za svojim svakodnevnim poslovima. Svugde oko njega, silna i bez reda, prostirala se zemlja zbog koje je patio. On će umreti za nju. Ali, da li će ta velika zemlja, za koju se on žrtvuje toliko da će uništiti samog sebe, mariti imalo za to? Nije znao, i to nije bilo važno. Njegovo bojno polje bez slave, bojno polje na kojem

niko nije mogao da ostvari vredna junačka dela, to su bili prvi borbeni redovi duha.

Reikini koraci začuše se na stepeništu. Strme stepenice u toj staroj kući jako su škripale. Uvek je poručnik, čekajući je u postelji, čuo taj zvuk i on je u njemu izazvao prijatne uspomene. Pomislivši da ih više nikada neće čuti, on se usredsredio i slušao ih, trudeći se da svaki deliće tog dragocenog vremena bude ispunjen zvukom mekih koraka na škripavom stepeništu. Trenuci kao da su se pretvorili u dragulje koji su svetleli nekom unutrašnjom iskričavom svetlošću.

Oko ogretača *jukata*^{*} Reiko je opasala jednostavni pojas^{**} čija crvena boja nije bila tako sjajna u tami, i kada se poručnikova ruka pružila prema njemu, Reiko mu je pomogla da ga odveže. Dok je još u ogretaču stajala pred njim, poručnik je s obe strane zavukao ruke u otvore njenih rukava s namerom da je zagrli, ali kada su mu prsti dotakli njeno toplo telo i kad je ona rukama pritisnula njegove ruke pod svojim pazusima, celo telo odjednom poče da mu gori. Za samo nekoliko trenutaka njih dvoje su goli ležali pored užarene grejalice.

Nisu govorili ništa, ali njihova srca, njihova tela i uzburkane grudi gorele su od saznanja da je to bio poslednji put. Kao da su reči »poslednji put« nevidljivom četkicom bile ispisane na svakom centimetru njihovih tela.

Poručnik je privukao ženu k sebi i počeo strasno da je ljubi. Dok su njihovi jezici ispitivali usta, docičući jedno drugom mcku vlažni unutrašnjost, oni su osećali kao da je još nepoznata agonija smrti prekalila njihova osećanja do snage užarenog čelika. Agonija koju još nisu znali, još daleki bolovi smrti, istančali su njihovo osećanje zadovoljstva.

»Ovo je poslednji put kako gledam twoje telo«, rekao je poručnik, »pusti me da ga lepo pogledam«. I onda je iskrenuo

* *jukata* — ogretač od lakog pamučnog materijala (prim. prev.)

** Pisac upotrebljava reč »Nagoja obi«, što označava vrstu jednostavnog uslog pojasa kakve su pravili u Nagoji (prim. prev.)

štitnik stonje lampe tako da svetlost punom snagom obasja Reikino ispruženo telo. Reiko je ležala mirno, zatvorenih očiju, dok je svetlost niske lampe otkrivala divne obline njenog belog tela. Poročnik, ne bez sebičnosti, uživao je u pomisli da nikada neće videti kako se ta lepota raspada u smrti.

Poročnik je puštao da mu se ovaj nezaboravni prizor zauvek ureze u pamćenje. Jednom rukom milovao joj je kosu, a drugom gledao divno lice, ljubeći je tamo gde bi mu pogled pao. Tiha hladnoća visokog uskog čela, zatvorene oči dugih trepavica, ispod slabo naglašenih obrva, lepo oblikovan nos, sjaj zuba koji su se svetleli između punih lepih usana, meki obraz i mala pametna brada ... sve je to u poročnikovoj glavi postajalo vizija stvarno pravog mrtvog bleštavog lica, i on je ne prestano pritisikavao usne na njen beli vrat — mesto koje će Reiko uskoro udariti sopstvenom rukom — a grlo se blago crvencio pod njegovim poljupcima. Vraćajući se na njena usta, blago je pritisnuo svoje usne na njene i pokretao ih je po Reikinim ritmično blagim kružnim pokretima kao kad mali čamac kruži po vodi. A kada bi zatvorio oči, svet oko njega postajao je kolevka koja se ljujila.

Usne su mu verno isle tamo gde su ih vodile oči. Visoko na bujale dojke imale su na vrhu bradavice poput pupoljka divlje trešnje, koje su se stvrdnule kada se poročnikove usne zatvorile nad njima. Ruke su joj se blago povijale sužavajući se prema čancima i ne gubeći pri tom svoju zaokrugljenost i simetriju, a na njima su bili i oni nežni prsti koji su držali lepezu na vjenčanju. Dok ih je poročnik ljubio, jedan po jedan prst po vlačio se i odmicao od svoga suseda kao da se stidi. ... Prirodna udubina koja je ležala između grudi i stomaka nosila je u svojim crtanama ne samo mekoću nego i elastičnu čvrsttinu, i dok je samo nagoveštavala bogate obline koje su se odatle širile prema bokovima, imala je sama po sebi izgled obuzdanosti i dobre discipline. Belina i bogatstvo stomaka i bokova bili su kao mleko koje se mreška u punoj velikoj činiji, a nagla udubina oscen-

čenog pupka mogla je da bude i sveži trag kapi kiše koja tek što beše pada. Tamo gde su senke bile gušće, dlake su bile okupljene, nežne i esetljive, i dok je uzbudjenje raslo u više ne pasivnom telu, nad tim delom lebdeo je miris, kao miomiris cveća, koji beše sve prodorniji.

Posle izvesnog vremena Reiko je najzad progovorila drhtavim glasom:

»Pokazi mi... dozvoli i meni da još jedanput, poslednji put, dobro pogledam.«

Nikada ranije nije čuo iz usta svoje žene tako direktni i nedvosmislen zahtev. To je bilo nešto što je njena stidljivost želela da krije do kraja, ali je iznenada raskinula sve veze uzdržljivosti koje su je vezivale. Poročnik je poslušno legao na ledu i predao se ţeni. Ona je okretno digla svoje belo telo, uzdržala, i — goreći od nevine ţelje da užvratiti mužu ono što joj je pružio — položila je dva bela prsta na poročnikove oči koje su zurile u nju i lagano ih sklopila.

Preplavljenica iznenada nežnošću, obraz za crvenelih od vrtoglave navale emocija, ona je obavila ruke oko poročnikove kratko ošišane glave. Čekinjaste dlake su joj bolno greble dojke, a veliki nos bio je hladan kad se zario u njeno meso. Ali, dah mu je bio topao. Popuštajući malo zagrljav, ona se zagledala u muževljivo lice. Jake obrve, zatvorene oči, snažan nos, lepe usne čvrsto stisnute... plavičasti, lepo izbrijani obraz, od kojih se odbijala svetlost i koji su lako svetlucali. Reiko je ljubila sve to, jedno po jedno. Ljubila je široki vrat, jaka uzdignuta ramena, snažne grudi sa jednakim krugovima kao štitovima i crvenkasto-smede bradavice. Uz pazuha, natkriljenih ramenima i grudima, iz prostora obrasnog dlakom dizao se sladak i melanholičan miris u kojem beše neke aromе mlade smrti. Poročnikova gola koža bila je užarena kao polje zrelog žita, a svugde su se isticali obli mišići koji su na stomaku okružavali mali nevini pupak. Gledajući taj mladenački čvrst stomak, stidljivo prikriven jakim dlakama, Reiko je pomislila da će taj

stomak uskoro surovo biti rasećen mačem i položila je glavu na njega, plačući ožalošćeno i kupajući ga poljupcima. A poručnik, na dodir ženinih suza, osetio se spremjan da izdrži hrabro i naj-gore muke koje ga očekuju prilikom samoubistva.

Kakva su uštućenja njih dvoje doživeli posle ovakvih stranih milovanja, može lako da se zamisli. Poručnik se podigao i slabu telo svoje žene, posle iscrpenosti koju je doživelo od tuge i suza, uzeo u čvrst zagrijaj. Obrazi su im se trli jedan o drugi i lica bila strasno pripojena. Grudi mokre od znoja, priljubljene jedne uz druge, svaki delić ta dva mlada tela postao je toliko jedno da se činilo neverovatno da će se ikada razdvojiti. Sa visine oni su ponirali u bezdane i ponovo se vinuli u vrtoglave visine. Poručnik je dahtao kao pukovski zastavnik na dugom maršu... I kako se jedan krug završavao, gotovo bez odmora, rado se novi talas strasti i oni bi se bez traga umora, jednim pokretom, bez dah, ponovo uzdizali do samog vrhunca.

4

Kada je poručnik odlučio da prestane, to nije bilo zbog umora. Poručnik nije želeo da izgubi snagu koja mu je bila potrebna za samoubistvo, a s druge strane, bilo bi mu žao da lepotu ovih poslednjih trenutaka upropasti prezasićenošću.

Pošto je poručnik očigledno odlučio da prestane, i Reiko, sa ubičajenom pokornošću, učinila je što i on. Ležali su na ledima sa isprepletanim prstima i zurili u tamnu tavanicu. Soba je bila topla i, čak kada je i znoj prestao da im curi iz pora, oni nisu osutili hladnoću. Napolju, u tihoj noći, prestali su da se čuju zvuci automobila. Čak ni buka vozova, i tramvaja sa stanice Jocuja nije dopirala dotle. Pošto bi odjekivali kroz deo grada opasan opkopom*, oni bi se gubili u parku obraslim gustim

* Deo oko carske palate u Tokiju (prim. prev.)

drvećem prema ulici koja je prolazila ispred palate* Akasaka. Teško je bilo verovati da u napetosti koja je obuzela celu tu četvrt, dve grupe carske vojske, teško zavadene i razdvojene, stoje jedna prema drugoj spremne za bitku.

Osećajući topotu koja je još izbjegala iz njihovih tela, dvoje mlađih su ponovo u mislima preživljavali slasti koje su osetili i sećali se svakog trenutka. Sećali su se ukusa poljubaca kojih se nikada nisu zasitili, dodira golog tela, svakog detalja vrtoglavnih blaženstava. Ali iz tame tavanice pomaljalo se lice smrti. Ova zadovoljstva neće više nikada osetiti i to im je bilo poslednji put. U isto vreme oboje su shvatili da radost takvog intenziteta ne bi više nikada mogli ponovo da osete, čak i da dožive duboku starost.

Osećanje isprepletanosti prstiju uskoro će takođe nestati. Čak će im i šare na drvetu koje su sada gledali na tavanici biti oduzete. Osećali su kako ih smrt okružuje i sve im se više približava. Sada nema oklevanja. Moraju da nadu hrabrost i dograbe smrt sami.

»Dobro, hajde da se sada pripremimo«, rekao je poručnik. Ton odlučnosti u glasu bio je nedvosmislen, ali u isto vreme Reiko je shvatila da nikada glas njenog muža nije bio tako topao i nežan kao tada.

Čekalo ih je mnogo stvari kada ustanu. Poručnik, koji nikada do tada nije pomagao u nameštanju postelje, sada je veselo odgurnuo pomična vrata plakara u stanu, preneo sam duške i smestio ih unutra. Reiko je ugasila gasnu grejalicu i sklonila stonu lampu. Dok je poručnik bio u kupatilu ona je sredila sobu očistivši je i obrisavši sve, i kada se ne bi obratila pažnja na sto od crvenkastog drveta, soba je izgledala kao prostorija za prijem, spremna za doček nekog važnog gosta.

»Aha se ovde pilo, zar ne? Sa Kanom, Honmom i Nogućijem...«

* Javna zgrada u evropskom stilu, koja je sada rezidencija za strane goste koji posećuju Japan (prim. prev.)

»Da, svi su oni voleli da piju.«

»Uskoro ćemo ih ponovo videti na drugom svetu. Zadip kivaće me, sigurno, kada budu videli da sam poveo i tebe.«

Pošavši niz stepenište, poručnik se osvrnuo da pogleda tu tihu čistu sobu koja je sada bila jako osvetljena sijalicama sa tavanice. Kroz glavu su mu prolazile slike mlađih oficira koji su tu pili, smejali se i bezazleno hvalisali. Nikada nije pomicao da će jednoga dana on u toj sobi rasporiti sebi stomak.

U donjim dvema sobama mlađi muž i žena počeli su mirno i vedro sa pripremama. Poručnik je otišao u klozet, a onda u kupatilo da se opere. Za to vreme Reiko je sklonila razbacanu muževljevu odeću, odnela mu u kupatilo čistu uniformu i belu tkaninu za oko bedara, a onda izvadila hartiju za oproštajna pisma i stavila je na sto u dnevnoj sobi. Onda je skinula poklopac sa kutije za pisanje; i počela da struže prah za mastilo. Već je bila odlučila šta će napisati u svom pismu.

Reiko je snažno pritisnula prstima pozlaćena slova na kamenu za mastilo i voda u udubljenju iznenada je postala crna kao da se po njoj raširio crni oblak. Ona je prestala da misli da su ti stalno ponavljeni pokreti, taj pritisak njenih prstiju, taj pritisak koji se pojavljivao i gubio, sve to bilo, u stvari, samo priprema za smrt. To je bila obična domaćinska dužnost, obično ubijanje vremena, dok smrt jednom ne stane pred nju. Ali, nekako, u sve lakošć pokretima dok je strugala kamen za mastilo o ploču i u mirisu istruganog praha bilo je neke neizrecive tuge.

Uredno obučen, u uniformi koju je navukao na golo telo, poručnik je izišao iz kupatila. Bez reči je seo za sto, uspravan, uzeo četkicu i zagledao se neodlučno u hartiju ispred sebe.

Reiko je uzela beli svileni kimono i otišla u kupatilo. Kada se ponovo pojavila u dnevnoj sobi odevana i sa lako našminanim licem, oproštajna poruka već je bila stavljena na sto ispod lampe. Crnim debelim potezima četkice bilo je jednostavno napisano: »Živele carske trupe — poručnik Šindi Takejama.«

Dok je Reiko sedela nasuprot njemu i pisala svoju poruku, poručnik je u tišini posmatrao, duboko ozbiljan, odmerene potkrete bledih prstiju svoje žene, koji su vukli četkicu.

Sa oproštajnim pismima u rukama, poručnikovim mačem zadenutim za pojas i Reikinim bodežom u rukavu belog *kimona*, njih dvoje su stali pred kućni oltar i počeli tiho da se mole. Onda su ugasili sva svetla u prizemlju i dok su se penjali uza stepenice, poručnik se okrenuo prema lepoj, u belo obučenoj prilici svoje žene, koja se spuštenih očiju penjala kao da izlazi iz tame koja je ostajala iza njih.

Oproštajna pisma stavili su u udubljenje* u gornjoj sobi. Nameravali su da najpre uklone kaligrafski natpis koji je tamo višio, ali pošto ga je ispisao njihov kum, natporučnik Ozeki, i pošto su u njegovom tekstu bila čak dva znaka koja su označavala iskrenost, ostavili su ga. I ako bude isprskan krvlju, osećali su da će general Ozeki to razumeti.

Okrenut ledima udubljenju u zidu, poručnik je stavio mač ispred sebe i seo. Reiko je sela ispred njega na udaljenosti od jedne širine *tatamija*. Pošto joj je koža bila sasvim bela, ruž na njenim usnama činio ju je izuzetno zavodljivom. Preko *tatamija* koji ih je razdvajao zurili su neprestano jedno u drugo. Videći poručnika kako kleći ispred nje, sa mačem ispred sebe, Reiko se seti njihove prve noći i obuze je tuga. Poručnik progovori promuklim glasom:

»Pošto nemam nikoga da mi pomogne,** moraću da duboko zarijem mač Neće biti baš prijatno, ali nemoj da te uhvati panika. Smrt bilo koje vrste je teško posmatrati. Ne smeš da se obeshrabriš kada to vidiš, je 1' to u redu?«

»U redu je«, potvrdila je Reiko i duboko se poklonila.

* Javna zgrada u evropskom stilu, koja je sada rezidencija za strane goste koji posećuju Japan (prim. prev.)

** Po utvrđenoj ceremoniji samoubistva rasecanjem istornaka (*harakiri*), samoubica to radi na određeni način, a asistent, koga, obično, bira među najboljim prijateljima, odseče mu glavu mačem (prim. prev.)

Gledajući vitku figuru svoje žene, poručnik je osetio čudno zadovoljstvo. Ono što je nameravao da učini, bilo je nešto van okvira porodičnih odnosa, njegova vojnička dužnost, nešto što do sada nikada nije radio pred ženom. Za to mu je bila potrebna odlučnost, ista kao hrabrost u bici. To beće smrt ne manje vredna od smrti u prvim borbenim redovima. On je sada nameravao da pokaže kako bi se vladao na bojnom polju.

Ovi misao, trenutno, odvede poručnika u čudne fantazije. Usamljena smrt na bojnom polju ... smrt pred očima lepe žene ... U smrti koja ga je isčekivala bile su obe ove dimenzije, koje su se spajale u, imaće, nespojivo jedinstvo. To je bilo toliko slatko da se rečima nije moglo iskazati. Ovo mora da je najveći domet sreće koju čovek može da postigne, pominjao je on. Da njegovu smrt, svaki njen trenutak, posmatraju ove lepe oči, to je kao da ga u smrt odnosi laki, mirisavi povetarac. Bilo je u ovome nečega što je kao posebna milost. Nije potpuno razumeo šta je to bilo, ali to je bilo nešto što drugi ljudi ne shvataju, jer je njemu bilo dato ono što nikada nikome nije dato. U blistavoj figuri svoje žene u belom, koja je izgledala kao nevesta, poručniku se činilo da vidi viziju svega onoga što je voleo i onoga za šta daje svoj život — carski dom, naciju, vojnu zastavu. Sve to, s njegovom ženom koja je sedela ispred njega bilo je zajedno s njim i posmatralo ga je pomno jasnim i mirnim očima.

Reiko je takođe gledala svoga muža koji će umreti tako brzo i mislila je da nikada u životu nije videla ništa tako divno. Poručnik je uniforma uvek lepo stajala, ali je u tom trenutku, dok je razmišljao o smrti, sa jakim obrvarama i čvrsto stegnutim usnama, odavao ono najlepše u muškoj lepoti.

»Vreme je da se ide«, rekao je, najzad, poručnik.

Reiko se prostrla pred njim u dubokom poklonu. Nije mogla da digne glavu. Nije želela da šminku pokvari suzama, a nije mogla da ih zadrži.

Kada je podigla glavu, videla je nejasno kroz suze muža kako obavlja belu tkaninu oko golog sediva mača, ostavljajući dvadesetak santimetara oštice da viri.

Stavljujući tako uvijen mač pored sebe, poručnik se sa kolena spustio na pod i prekrstio noge ispred sebe, otkopčavajući kopče na okovratniku bluze. Njegove oči nisu više videle ženu. Lagano, jedno po jedno, on je otkopčavao mesinganu dugmad i otkrivao tamnosmeđe grudi i stomak. Odvezao je kaiš i otkopčao dugmad na pantalonama. Ukazala se čista belina pojasa obavijenog oko bedara. Poručnik je gurnuo tkaninu nadole obema rukama, da bi još više oslobođio stomak, i onda je dohvatio tkaninom obavijen mač. Levom rukom je masirao trbuh gledajući u njega dok je to radio.

Da bi se uverio u oštinu mača, poručnik previ jedan prekllop pantalona, otkriviš deo bedara, i povuče lagano sećivom preko kože. Krv je odjednom pokuljala iz rane i nekoliko crvenih pruga pojavilo se svetlujući na jakoj svjetlosti.

To je bilo prvi put da Reiko vidi muževljevu krv, i ona odjednom osjeti snažno lupanje u grudima. Pogledala je muža u lice, a on je posmatrao krv kao da je mirno procenjuje. Iako je mislila da je to prazna uteha. Reiko u trenutku osjeti izvesno olakanje.

Poručnik je posmatrao ženu, fiksirajući je kao kobac. Pre-mestivši mač ispred sebe, on se jako uzdiže i pusti da mu gornji deo tela prekrije vrh mača, a naglo zatezanje uniforme na ramenima pokazalo je da je za to upotrebljio svu snagu. Poručnik je nameravao da mač duboko zabode u levu stranu stomaka. Njegov oštar krik probi tišinu koja je vladala u sobi.

I pored toga što je sam uiložio svu snagu u udarac, poručniku se učinilo da ga je neko drugi udario u stomak debelom gvozdenom šipkom. Teško je disao, u grudima mu je divlje lupalo i odnekud daleko, za šta je mislio da uopšte i nije bio deo njega, izvirivala je strašna i mučna bol, kao da se zemlja otvorila da upije vrijući potok od istopljene stene. Bol je dolazio

sve bliže strašnom brzinom. Poručnik zagrize donju usnu i instinkтивno jeknu.

«Je li to *sepuku*?» pomislio je. Bilo je to osećanje potpunog haosa kao da mu je nebo palo na glavu i svet se pijano teturao. Njegova odlučnost i hrabrost koje su izgledale toliko snažne pre nego što je zario mač, smanjile su se na nešto što je ličilo na vlat čelika, tanku kao vlat kose, i na njega se navali teško osećanje da treba da prelazi preko te vlati pripajen očajno uz nju. Stegnuta šaka mu se ovlažila i kad ju je pogledao, video je da su mu i ruka i tkanina natopljene krvlju. I bela tkanina oko bedara bila je tamnocrvena. Pogodi ga kao absurd to što, uprkos užasnim bolovima, stvari koje mogu da se vide, još se vide, i stvari koje postoje, još postoje.

U trenutku kada je poručnik zario mač u levu stranu svog stomaka i kada je videla kako samrtničko bledilo naglo prekriva njegovo lice kao iznenada spuštena zavesa, Reiko je morala da se bori, da se obuzda da mu ne pojuri u pomoć. Ma šta da se desi, ona mora da gleda, mora da bude njegov svedok. To je bila dužnost koju joj je poverio muž. Ispred sebe, na udaljenosti od samo jednog doa mogla je jasno da vidi muža kako do bola gnize donju usnu. Bol je tu bio, pred njenim očima, i Reiko nije imala načina da ga spreći.

Zaoj zasja na muževljevom čelu. Poručnik zatvorи oči, pa ih ponovo otvori kao da nešto isprobava. Oči su mu izgubile sjaj i izgledali nevine i prazne kao oči neke male životinje.

Bolovi pred Reikinim očima goreli su kao letnje sunce, udaljeni potpuno od tuge koja ju je odvlačila. Bol je rastao sve više. Reiko je osetila da je njen muž već postao čovek koji se nalazi u nekom drugom svetu, čovek čije je čelo biće preraslo u bol, zatvorenik u kavezni bola, a nijedna ruka nije mogla da dopre do njega. Ali Reiko nije uopšte osećala bol, jer njen tuga nije bila. Misleći o tome, Reiko je počela da oseća kao da je neko podigao surovi stakleni zid između nje i njenog muža.

* *sepuku* — kinécko-japansko čitanje ideograma za reč *hanakiri* (prim. prev.)

Od venčanja muževljevo postojanje bilo je njen postojanje i svaki njegov dah bio je i njen dah. Ali sada, dok je muževljeva bol bila opipljiva stvarnost, Reiko u svojoj tuzi nije mogla da nadje nikakav dokaz sopstvenog postojanja.

Držeći mač samo desnom rukom, poručnik je počeo da ga vuče u stranu preko stomaka, ali kada je sećivo zašlo u creva, njihov meki otpor počeo je da ga gura napolje, i poručnik je shvatio da će biti neophodno da seće obema rukama i na taj način zadrži sećivo duboko u trbuhu. Vukao je sećivo preko stomaka, ali ono nije seklo onako lako kako je očekivao. Usredsredio je svu snagu svoga tela u desnú ruku i povukao ponovo. Pojavio se rez od desetak centimetara.

Bol je izbijao lagano iz unutrašnjih dubina dok ceo stomak nije njime odzvanjao kao divlja zvonjava zvona. Ili kao hiljade zvona koja zvone na svaki njegov udisaj i na svaki otkucaj njegovog srca, potresajući čelo njegovo biće. Poručnik nije više mogao da se uzdržava od stenjanja. Ali, dode, mač je već zašao u udubinu pupka i, videvši to, on je osetio zadovoljstvo i primetio kako mu se vraća hrabrost.

Krvi je bilo sve više. I sada je šikljala iz rane kao da je pumpana svakim udarom pulsa. Tatami ispred poručnika bio je natopljjen isteklom krvlju, a sve je više krvi kapalo na njega iz prevoja poručnikovih kaki pantalona. Jedna kap, kao ptica, prelete do Reiko i spusti se na površinu njenog belog svilenog kimona.

Kada je mač došao do desne strane stomaka, sećivo je već seklo pliće, klizavo od krvi i sala. Ali, iznenada, obuzet napanjem povraćanja, poručnik je promuklo kriknuo. Povraćanje je užasni bol učinilo još užasnijim, a stomak koji je do tada bio čvrst i čitav iznenada se pokremuo, otvorivši se široko, i creva provališe napolje kao da i rana sama povraća. Kao da ne mare za patnje svoga gospodara, creva su odavala utisak krepkog zdravlja i gotovo neprijatne vitalnosti, kada iskliznuše i prosuše se na sve strane. Poručnikova glava klonu, ramena se opustiše, oči pretvoriše u uske prorezе, a tanak mlaz pljuvačke pode mu iz usta. Svetlost se uhvati u zlatu njegovih cpoletu i one zasjaše.

Krvi je bilo svuda. Poručnik je bio u njoj do kolena i sedeo je u njoj zgrčen i ravnodušan, jednom rukom oslonjen o pod. Snažan miris ispunio je sobu, a poručnik, opuštene glave, mučio se da povraća dok su mu se ramena tresla. Sećivo mača, koje su creva potpuno potisla, bilo je još u poručnikovoj desnoj ruci.

Bilo bi teško zamisliti junačniji prizor od onoga koji je oda- vao poručnik u tom trenutku kada je ponovo skupio snagu i zabacio glavu. Pokret je bio nagao i on je potiljkom udario o stub u udubljenju zida. Reiko je do tada sedela opuštene glave i zurila u plimu krvi oko svojih nogu, ali je ovaj zvuk iznenadi i primora da digne glavu. Poručnikovo lice nije bilo lice živog čoveka. Oči su mu bile prazne, koža isušena, nekada tako sjajni obrazi i usne bili su boje suvog blata. Samo se desna ruka pokretala. Revnosno stežući mač, lebdela je drhtavo u vazduhu kao ruka marionete i pokušavala da vrh mača upravi prema dnu vrata. Reiko je gledala kako njen muž čini taj poslednji beznadrežni napor koji joj je razdirao srce. Svetlucajući, umazan krviju i masnoćom, vrh mača je pojurio prema vratu nekoliko puta, ali više nije bilo snage da ga vodi. Vrh sećiva udarao je u okovratnik i kopče na njemu. Iako su kopče bile otvorene, tesni vojnički oko vratnik se ponovo zatvarao i štitio vrat.

Reiko nije mogla više da izdrži. Pokušala je da pomogne mužu, ali nije mogla da ustane. Puzeći na kolenima kroz krv dok joj je beli kimono postajao sve crveniji, došla je do njega i rastvoriла mu okovratnik. Drhtavo sećivo najzad je došlo do golog mesa na vratu. U tom trenutku Reiki se učinilo da je ona gurnula muža napred, ali nije bilo tako. Poručnik je sam ranije isplaniroao ovaj pokret. Poslednjom snagom bacio se na sećivo, a ono mu probi vrat izišavši na drugu stranu. Snažan mlaz krvi šiknu i poručnik je ležao mirno sa plavim čelikom koji je štrcao s druge strane njegovog vrata.

5

U čarapama, koje su se klizale natopljene krviju, Reiko laganо siđe niza stepenice. Soba na spratu bila je potpuno tiha.

Upalivši osvetljenje, ona zatvorila glavni dovod gasa i prosu vodu na poluizgoreli ugalj koji je tinjao u mangalu. Stavši pred veliko ogledalo u sobi od četiri i po metara, ona podiže donji deo svog *kimona*. Krv na njemu učinila je da izgleda kao da je na tom delu *kimona* naslikana smela i lepa žara. Kada je sela pored ogledala, ona oseti na bedrima hladnoću od muževljive krvi i zadrihta. Onda lagano i dugo nastavi da se uređuje. Stavila je ponovo crvenu boju na obaze i namazala debelo usne ružem. To više nije bilo šminkanje da bi se zadovoljio muž. To je uličljavanje za svet koji ostavlja za sobom i bilo je nečeg čarobnog i spektakularnog u njenim pokretima četkom. Kada je usta la, *tatami* ispred ogledala bio je vlažan od krvi, a da ona toga nije bila ni svesna.

Vraćajući se iz klozeta, Reiko je zastala na betonskom podu pored ulaza. Kada je njen muž prethodne noći stavio rezu na vratu, to je bilo zbog priprema za smrt. Razmišljala je kratko o tom jednostavnom problemu. Da li da ostavi vrata otvorena? Ako budu zatvorena, može da prođe i nekoliko dana dok susedi ne shvate da se nešto neobično desilo i dok saznaju za njihovo samoubijatvo. Nije joj se sviđala misao da njihova tela počnu da trunu pre nego što ih nađu. Ipak joj se učinilo da je najbolje da ostavi vrata otvorena... Ona je skinula rezu i otvorila prozorčić na vratima, na kojem je staklo bilo zamrzнуto... Iznenada hladan vetar prodre unutra. Nije bilo nikoga na ulici u ponoć, a zvezde su treptale između drveća ispred kuće preko puta.

Ostavljajući, tako vrata, Reiko se popela uza stepenice. Išla je tamno-amo i čarapе joj se više nisu klizale. Već na pola puta nozdrve joj je ispunio neobičan miris.

Poručnik je, ležao sa licem u moru krvi. Vrh mača, koji je štrcao iza njegovog vrata, bio je još upadljiviji nego ranije. Reiko

je nepažljivo prešla preko krvi. Sevši pored poručnikovog tela, zagledala se pomnjo u njegovo lice koje se, ležeći, oslanjalo obrazom na tatami. Oči su mu bile široko otvorene. Kao da je nešto privuklo poručnikovu pažnju. Ona mu je podigla glavu, pridržavajući je rukavom *kimona*, obrisala mu usne i spustila na njih poslednji poljubac.

Onda je ustala i iz komode uzela novi beli čaršav i pojas od haljine. Da ne bi uprljala haljinu, obavila je čaršav oko struka i vezala ga pojasom oko bedara.

Reiko je sela na korak od poručnikovog tela. Izvadivši bodež iz rukava, razgledala je pomno sećivo tupog sjaja i prinela ga usnama. Ukus uglačanog čelika bio je pomalo sladak.

Reiko nije oklevala. Kada je pomislila da će bol koji je otvorio jaz između nje i njenog muža, postati i deo njenih osećanja, ona je pred sobom videla samo sreću što će ući u kraljevstvo koje je njen muž već osvojio. Na licu njenog muža bilo je nečeg neobjasnjivog, što je gledala prvi put. Ona će sada rešiti tu zagonetku. Reiko je pomislila da će i ona, najzad, moći da oseti pravu gorčinu i slast tog velikog moralnog principa u koji je on verovao. Ono što je do sada osećala samo nejasno kroz primer svoga muža, moći će da okusi sopstvenim ustima.

Reiko je prislonila vrh bodeža na vrat i snažno pritisnula. Rana je bila plitka. Glava joj je gorela i ruke su joj nekontrolisano drhtale. Ona snažno povuče sećivo u stranu. Topla tečnost joj poteće u usta i sve joj postade crveno ispred očiju od krvi koja šiknu. Onda je skupila snagu i zarila vrh bodeža duboko u grlo.